

“Tots hem rebut de Déu un patrimoni com a éssers humans, que hem de posar al servei dels altres. Al centre de les nostres ciutats són tants els pobres! Està bé no fer el mal, però no fer el bé no és bo.”

(Papa Francesc, Angelus, 15-11-2020)

paraules del Bisbe

HACERSE CARGO DEL PRÓJIMO

† Francesc, obispo de Menorca

Queridos diocesanos:

Inspirándose en la parábola del buen samaritano, la Congregación para la doctrina de la fe ha publicado un documento muy sugerente titulado “Samaritanus Bonus. Sobre el cuidado de las personas en las fases críticas y terminales de la vida”. Dedicaremos algunos escritos a repasar su contenido, que conecta con nuestro objetivo diocesano de crecer como Iglesia samaritana.

Sabemos muy bien que Jesús nos pide detenernos a auxiliar a quien ha sido apealeado y se encuentra al borde del camino, pero nos cuesta especialmente descubrir el valor que tiene la vida cuando ésta se presenta en debilidad y fragilidad. El sufrimiento, la enfermedad, la ancianidad, pueden ir desdibujando la imagen de la persona y hacernos olvidar que esa persona enferma es un ser humano con todos sus derechos. El enfermo no debe ser tratado nunca como una carga ni por su familia ni por la sociedad.

Nuestra actitud ha de ser la del samaritano: atender, cuidar, asistir. Esto es lo que

se denomina “ética del cuidado”, entendida como la solicitud y responsabilidad en la atención de las personas necesitadas de ayuda física o espiritual. Esta ética se traduce en garantizar el acompañamiento médico, psicológico y espiritual del enfermo, aun cuando su curación sea imposible o improbable. La fragilidad y vulnerabilidad de las personas nos invita a responder acogiendo esta realidad tal como es, no apoderándonos de la vida, sino acogiendo-la con sus fatigas y sufrimientos. La ética médica prescribe “curar cuando es posible y cuidar siempre”. Puede haber enfermedades in-curables pero nunca in-cuidables.

En el cuidado resulta muy importante ayudar a los demás a sentirse amados, porque en esta experiencia la vida encuentra su justificación. A través de nuestro amor, podemos ayudar a experimentar que Dios siempre, a pesar de todo, está a nuestro lado. En realidad, sólo el amor –que se manifiesta en nuestra presencia y cercanía– abre a la esperanza, hace soportable el dolor y da fuerzas para resistir a la deses-

peración. Por eso es tan importante estar junto al enfermo, para hacerle saber su valor único e irreplicable.

Alrededor de la cruz de Jesús había muchas personas: los funcionarios del Estado romano, los curiosos, los distraídos y también los indiferentes y los resentidos. Todos ellos están bajo la cruz, pero no “están” con el Crucificado. Sólo un grupo de mujeres, junto con la Madre y el discípulo amado, permanecieron al pie de la cruz, ayudando a Jesús a soportar el dolor físico, psicológico y espiritual que suponía su muerte. Con la fuerza del Espíritu Santo, ellos hicieron sentir a Jesús que podía confiar en el amor del Padre. También alrededor de los hospitales, las UCI y las residencias de ancianos hay muchas personas, que pueden comportarse con la indiferencia de aquellos funcionarios romanos o pueden optar por “estar” realmente con el enfermo o el anciano. Aun cuando parezca que no hay nada que hacer, todavía queda mucho por hacer porque “estar” es un signo de amor que abre a la esperanza.

la notícia

Càritas Menorca col·labora amb diferents projectes de cooperació internacional

Un dels pilars bàsics de Càritas és la cooperació internacional per ajudar a les comunitats de diferents països que es troben en situació de pobresa, afectades per catàstrofes naturals o bé amb drets socials i humans no garantits.

Càritas Menorca, juntament amb l'ajuda del Fons Menorquí de Cooperació, està col·laborant amb diferents projectes solidaris:

-Al Líban col·labora amb diferents projectes que faciliten l'accés als serveis sanitaris, mitjançant unitats medicalitzades, a zones pobres i amb gran població de refugiats s'ofereixen consultes mèdiques, serveis d'infermeria i medicació. Al nord del Líban i a la vall de la Bekaa el 60% de les persones acompanyades són dones i el projecte permetrà a 4 mil persones que viuen en camps de refugiats tenir accés als serveis de salut.

-D'altra banda, un altre d'aquests projectes és “La Casa Violeta”, el qual s'enfoca en la prevenció dels matrimonis infantils i els embarassos prematurs i en assegurar la protecció dels drets de les filletes i adolescents refugiades al Líban. Per aquest motiu, el projecte ofereix espais educatius perquè les filletes i joves tinguin un espai de

formació i seguretat personal.

-Un altre dels projectes és el que es va posar en marxa a Palestina fins al mes d'octubre per tal d'assegurar, en aquests mesos de pandèmia, l'accés als aliments i productes d'higiene de primera necessitat a la població de Betlem i Ramal·lah.

Diumenge Primer d'Advent

Lectura del llibre del profeta Isaïes

63, 16b-17; 64, 1. 4-8

Vós, Senyor, sou el nostre pare, el vostre nom és, des de sempre, El-nostre-redemptor. Senyor, ¿per què deixau que ens desviem dels vostres camins, que els nostres cors s'obstinin a no creure en vós? Reconciliau-vos amb nosaltres per amor dels vostres servents, per amor de les tribus que heu pres per heretat. Oh, si esqueixàssiu el cel i baixàssiu, si davant vós es fonguessin les muntanyes. Cap orella no ha sentit ni cap ull no ha vist mai un Déu, fora de vós, que salvàs els qui esperen en ell. Vós veníeu a trobar els qui feien el bé i es recordaven dels vostres camins. Però ara us heu disgustat amb nosaltres, que hem pecat i ens hem rebel·lat sempre contra vós. Tots som semblants a persones impures, cap de les nostres bones obres no és més neta que la roba tacada d'impureses. Ens mustiam tots nosaltres com la fulla caiguda i les nostres culpes se'ns emporten com el vent. No hi ha ningú que invoqui el vostre nom, que es recolzi en vós en desvetllar-se, perquè ens heu amagat la vostra mirada i ens abandonau a les nostres culpes. Però enmig de tot, Senyor, sou el nostre pare; nosaltres som l'argila i vós sou el gerrer, tots som obra de les vostres mans.

Salm responsorial 79

R: **Déu de l'univers, renovau-nos, feis-nos veure la claror de la vostra mirada.**

Lectura de la 1ª carta de sant Pau als cristians de Corint

I, 3-9

Germans, vos desig la gràcia i la pau de Déu, el nostre Pare, i de Jesucrist, el Senyor. Sempre beneesc Déu per vosaltres, pensant en la gràcia que us ha donat en Jesucrist. De tot vos ha enriquit en ell: de tot do de paraula i de coneixement. El testimoni que donau de Crist s'ha refermat tant entre vosaltres que no us manca cap do, mentre viviu esperant la manifestació de Jesucrist, nostre Senyor. Ell també us mantindrà ferm fins a la fi, perquè el dia de Jesucrist, nostre Senyor, sigueu trobats irrepreensibles. Déu és feel, i és ell qui us ha cridat a viure en comunió amb el seu Fill Jesucrist.

Lectura de l'evangelí segons sant Marc

13, 33-37

En aquell temps deia Jesús als seus deixebles: "Estigueu atents, vetllau. No sabeu quan vindrà el temps decisiu. L'home que se'n va a terres llunyanes, sortint de casa deixa els seus criats responsables de les tasques que confia a cadascun, i al porter li recomana que vetli. Igual heu de vetllar vosaltres, perquè no sabeu quan tornarà l'amo de casa; no sabeu si vindrà al vespre, a mitjanit, al cant del gall, a la matinada. El tindreu aquí a l'hora més impensada; mirau que no us trobi dormint. I això que us dic a vosaltres, ho dic a tothom: Vetllau."

Lectura del libro de Isaías

63, 16c-17. 19c; 64, 2b-7

Tú, Señor, eres nuestro padre, tu nombre de siempre es «nuestro Liberador». ¿Por qué nos extravías, Señor, de tus caminos, y endureces nuestro corazón para que no te tema? Vuélvete, por amor a tus siervos y a las tribus de tu heredad. ¡Ojalá rasgases el cielo y descendieses! En tu presencia se estremecerían las montañas. «Descendiste, y las montañas se estremecieron». Jamás se oyó ni se escuchó, ni ojo vio un Dios, fuera de ti, que hiciera tanto por quien espera en él. Sales al encuentro del quien practica con alegría la justicia y, andando en tus caminos, se acuerda de ti. He aquí que tú estabas airado, y nosotros hemos pecado. Pero en los caminos de antiguo seremos salvados. Todos éramos impuros, nuestra justicia era un vestido manchado; todos nos marchitábamos como hojas, nuestras culpas nos arrebatában como el viento. Nadie invocaba tu nombre nadie salía del letargo para adherirse a ti; pues nos ocultabas tu rostro y nos entregabas al poder de nuestra culpa. Y, sin embargo, Señor, tú eres nuestro padre, nosotros la arcilla y tú nuestro alfarero: todos somos obra de tu mano.

Salmo responsorial 79

R: **Oh Dios, restáuranos, que brille tu rostro y nos salve.**

Lectura de la primera carta del apóstol san Pablo a los Corintios

I, 3-9

Hermanos: A vosotros, gracia y la paz de parte de Dios nuestro Padre y del Señor Jesucristo. Doy gracias a Dios continuamente por vosotros, por la gracia de Dios que se os ha dado en Cristo Jesús; pues en él habéis sido enriquecidos en todo: en toda palabra y en toda ciencia; porque en vosotros se ha probado el testimonio de Cristo, de modo que no carecéis de ningún don gratuito, mientras aguardáis la manifestación de nuestro Señor Jesucristo. Él os mantendrá firmes hasta el final, para que seáis irrepreensibles el día de nuestro Señor Jesucristo. Fiel es Dios, el cual os llamó a la comunión con su Hijo, Jesucristo nuestro Señor.

Lectura del santo Evangelio

según san Marcos

13, 33-37

En aquel tiempo, dijo Jesús a sus discípulos: «Estad atentos, vigilad: pues no sabéis cuándo es el momento. Es igual que un hombre que se fue de viaje y dejó su casa y dio a cada uno de sus criados su tarea, encargando al portero que velara. Velad entonces, pues no sabéis cuándo vendrá el señor de la casa, si al atardecer, o a medianoche, o al canto del gallo, o al amanecer; no sea que venga inesperadamente y os encuentre dormidos. Lo que os digo a vosotros lo digo a todos: ¡Velad!»

el comentari

Estigueu alerta, vetlleu!

Les Lectures de l'any litúrgic s'organitzen en cicles de tres anys, que corresponen als evangelis de Mateu, Marc i Lluc, aquests tres evangelis coincideixen bastant des de el punt de vista des del qual ens presenten Jesús i la seva obra.

Avui comencem un Any B, que té com a evangelista propi Marc, amb pinzellades de l'evangelí de Joan. Per al temps de Nadal també llegirem els evangelis de Mateu i Lluc que contenen "relats d'infància" de Jesús.

Els evangelis no són biografies de Jesús, ni tampoc un calaix de sastre de les seves paràboles, miracles i sermons. Els evangelis són una icona de Jesús de Natzaret, els "fets" i "paraules" que s'hi narren han estat remodelats perquè serveixin per comunicar la bona notícia que Jesús enuncia i encarna.

Per començar el nou any litúrgic, la lectura de l'evangelí d'avui, ens proposa donar una ullada al Final. Marc ens alerta de la vinguda del Fill de l'Home. Així, ja des del principi se'ns indica que els éssers humans no som una realitat acabada sinó que ens anem fent dia rere dia, som humans però encara no hem arribat a ser l'Home (imatge de Déu). A través d'aquest any litúrgic descobrirem el camí per apropar-nos a l'horitzó de la plenitud humana, açò ens demana estar molt atents a l'horitzó i al camí.

"Estar atents i vigilar" és el missatge que ens deixa l'evangelí aquest primer diumenge d'Advent, açò significa adonar-nos que, de mil maneres, Déu sol·licita la nostra resposta al seu amor. Déu, que és invisible per nosaltres, ens "parla" a través de les coses i les persones que veiem. Però hi hem d'estar atents, Déu se'ns fa trobadís en cada persona que acollim, en cada situació a la qual donem resposta.

Jesús, "l'Home", continuarà naixent en cada un de nosaltres en la mesura que responem positivament a la crida de Déu, l'arribada del fill de l'Home (Nadal) dona com a resultat ser una mica més humans, imatges de Déu.

Vicent Lladrés

UN GRAN SERVEI A L'ESGLÉSIA DE MENORCA

Fa 38 anys va començar a editar-se aquest Full Dominical, que avui aconsegueix gojosament el seu número 2000. Han estat molts anys de servei a l'Església de Menorca, ajudant a la comunicació entre nosaltres. A través d'aquest mitjà hem estat informats dels principals esdeveniments de la nostra Església, se'ns ha convocat a participar en actes diocesans i hem pogut escoltar la paraula dels bisbes. Un mitjà senzill com el nostre Full ha estat un preciós instrument que ens ha ajudat a comunicar aquella Veritat que il·lumina a tots els homes i que és Jesús de Natzaret.

El Full Dominical ha prestat un excel·lent servei a la nostra Església de Menorca, ajudant a reforçar la comunió entre nosaltres i a posar-nos a treballar en una mateixa direcció. L'Església és un misteri de comunió per a la missió; és "comunió missionera" (S. Joan Pau II). El Full ajuda a la comunió entre nosaltres, perquè és testimoni de la vitalitat de la nostra Església i posa al nostre abast les seves inquietuds i projectes. Amb les seves informacions ens ajuda a conèixer-nos millor i facilita la consciència que, des d'un extrem a l'altre de l'illa, tots formem part de la mateixa Església. En enfortir la comunió, també ens ajuda en la missió, perquè posa al nostre abast la veu dels pastors, els nostres plans de pastoral i altres objectius evan-

Toni Barber

gelitzadors, ajudant a la posada en marxa d'accions conjuntes. Aquestes pàgines del Full es dirigeixen de manera particular als laics, animant-los a implicar-se en la missió comuna d'anunciar a Jesucrist.

Com a bisbe, valoro molt positivament l'oportunitat que em brinda aquest mitjà d'estar en contacte amb vosaltres cada setmana. Per a mi és una ocasió preciosa

per a exposar les grans línies de la nostra acció pastoral, reforçant els objectius diocesans i convidant sempre a viure en comunió entre nosaltres per a créixer com a Església que evangelitza. A través d'aquestes pàgines he intentat també ajudar-vos a celebrar i viure la nostra fe en Jesucrist, seguint el ritme de la litúrgia de l'Església.

És temps d'agrair el treball de tots els que han col·laborat al llarg d'aquests anys en l'edició setmanal del Full i, de manera molt especial, dels qui han estat els seus directors. Amb tenacitat i constància, setmana rere setmana, tots ells han fet possible que arribessin fins a nosaltres aquestes fulles modestes, que són testimoni de la vivència de la fe cristiana a Menorca. Esperem continuar comptant durant molts d'anys amb aquest mitjà de comunicació. Amb la seva ajuda podrà créixer la comunió entre nosaltres i ens farem més forts en la missió d'evangelitzar.

Invoco a la nostra patrona, la Mare de Déu del Toro, perquè continuï beneint l'esforç dels qui elaboren aquestes pàgines i de tots els col·laboradors i perquè continuï acompanyant a l'Església de Menorca en el seu esforç per sortir "per places i camins" a anunciar el Regne de Déu.

† **Francesc Conesa Ferrer**
Bisbe de Menorca

ESTEM D'ENHORABONA

Sí, ho podem dir, estem molt contents i animats, aquesta modesta publicació del Full Dominical, arriba al nombre 2000! Per nosaltres és un fet molt important. Va ser el 3 d'octubre de 1982 quan es va començar aquesta nova etapa que setmana rere setmana ha arribat a tots els parroquians de l'Església de Menorca.

És indiscutible que el FD recull la vida, els comentaris, els pensaments, les activitats, la història de la nostra Església que fa camí a Menorca. Tot i la seva modestia, pensam que és una bona eina per a la formació dels cristians i, també, per oferir l'oportunitat als qui hi escriuen de reflexionar i oferir el testimoni personal.

Han passat 38 anys des que es va començar a imprimir a Editorial Menorca aquest FD. La comunicació ha fet un canvi impressionant. Avui sembla que el paper imprès està per desaparèixer. Es parla ja sols de la comunicació digital. Cada dia són més els qui ens llegeixen en la versió digital.

Conscients d'aquest canvi, en el Gabinet de Comunicació del Bisbat durant aquests

anys hem hagut de evolucionar. El que va començar en un FD en paper s'ha ampliat amb els diferents programes de ràdio que setmanalment oferim, la pàgina web, que dia a dia es renova, les xarxes socials que avui són un mitjà imprescindible, i ara continuam amb el canal de TV digital. També amb la nova maquetació d'aquest FD que avui teniu a les mans.

Esperam que aquesta setmana ja puguem començar a oferir retransmissions en direc-

Sebastià Taltavull

te pel canal de TV del Bisbat de Menorca que tenim a youtube. Ho iniciam oferint el diàleg del Bisbe que, de no haver-hi hagut cap inconvenient, s'haurà transmès aquest divendres passat. Ara preparam les retransmissions en directe d'algunes celebracions, com el dia de Sant Antoni. Per aquest motiu, s'ha adquirit un equip que permetrà fer les retransmissions en streaming de les principals activitats, conferències i celebracions.

Els nous temps que vivim ens demanen noves respostes evangelitzadores. No podem de cap manera quedar tancats als nostres recintes eclesials, és necessari llegir els llenguatges dels temps i evolucionar en la manera i les formes d'anunciar l'Evangeli. Cada dia hem de pensar noves respostes.

Estem d'enhorabona. Feim el nombre 2000, canviem la imatge del FD i començam un nou canal de TV digital. Tot en l'inici d'un nou any litúrgic. Que Jesús ens acompanyi.

Antoni Fullana Marquès
Delegat del Gabinet
de Comunicació

un poc d'història:

DOS MIL NÚMEROS PER A UNA MATEIXA I
CONSTANT VEU D'ESGLÉSIA

El "Full Dominical", com a publicació setmanal d'Església, viu aquests dies una commemoració que mereix de ser recordada: els 2000 números des que va ser fundat l'octubre de 1982. No és una fita irrellevant; ben al contrari: concentra, no cal dir-ho, dues mil edicions elaborades en el curs de 38 anys sense interrupcions, amb un total de 8000 pàgines impreses, tot acumulant-hi notícies, comentaris, lectures litúrgiques, interpretacions de l'Evangeli, entrevistes i ensenyances, moltes d'elles emanades del magisteri episcopal.

El Full va ser una iniciativa del bisbe Antoni Deig i Clotet durant el seu episcopat, que es va estendre de 1977 a 1990. Com ja havia succeït en temps del seu predecessor, Mns. Miquel Moncada i Noguera, el Full menorquí era una publicació conjunta realitzada entre diverses diòcesis catalanes i les balears. Després de sospesades, però, diverses circumstàncies, el 1982 es prengué l'acord d'emprendre un camí propi, tot assumint plenament la seva direcció, redacció i producció impresa. El bisbe Antoni va confiar el projecte a Gabriel Pons Olives, nomenant-lo director. El responsable, així, va endegar la tasca sota la missió de donar-li l'es-

Portada del número 1 del Full
Dominical de 3 d'octubre de 1982

structura (gran part de la qual encara ara hi és mantinguda) i d'assegurar que esdevenia un mitjà de comunicació que fos «obra de tots, y que entre todos ayudemos a construirlo», assenyalat en l'article de salutació de la portada del primer número.

El bisbe Antoni, és clar, també hi feu una reflexió fonamental en aquell número de naixement, remarcant que, des de la modestia editorial, la publicació volia establir un diàleg eclesial amb el lector, perquè apareixia en el panorama insular amb la vocació d'actuar com a una «veu de l'Església». «En presentar, idò, ara, aquest nou "Full Dominical de l'Església Catòlica" de Menorca a tota la comunitat de l'illa, ho faig amb molt de goig i amb molta de confiança en tots, desitjant que, en la seva humilitat i senzillesa, sigui sempre una veu d'Església, no cap altra, que calí a fons i que doni els fruits espirituals que tots en podem esperar».

En prova de la seva estabilitat i la meditada raó de ser, trenta-vuit anys després, conserva una paginació i una ordenació per seccions que roman pràcticament inalterable al pla que havia quedat definit en el primer número.

S'hi ha introduït, sí, canvis, però sobretot afecten aspectes tècnics i de forma d'elaboració, com ara l'ús del color i d'una més profusa utilització dels recursos gràfics. Els trets més profunds, però, es mantenen inalterats, obrint-se cada setmana a la realitat humana, al batec social de cada moment, tot projectant-li la saviesa de l'Evangeli.

L'obra editora, en aquest sentit, s'ha anat succeint en les mans dels cinc directors que l'han dirigit, així com una llista gens minsa de bons col·laboradors, alguns d'ells de llarg compromís. La direcció, fins arribar a les 2000 edicions, ha quedat encomanada a noms que avui volem recordar, en testimoni de gratitud per la feina feta generosament setmana rere setmana: Biel Pons Olives, Joan Febrer, Josep Bagur, Pere Bagur, Guillem Ferrer Monjo, Rafel Portella (a.C.s.) i, en l'actualitat, Antoni Fullana Marquès.

Si és exacte considerar que l'Església Catòlica Universal suma ben bé 2000 anys de testimoni viu, la nostra, l'Església Particular de Menorca, avui, en el mes novembre de 2020, a més hi afegeix 2000 edicions del seu "Full Dominical".

Miquel Àngel Limón Pons

El bisbe Deig fou l'impulsor del Full Dominical

Salutació de l'Administrador Diocesà

Mn Gerard Villalonga Hellín, Administrador Diocesà

Salutació al Col·legi de Consueles

En aquest grup de sacerdots trobareu un suport especial i demanem el seu consell amb regularitat.

Una salutació a tot el poble de Déu que peregrina a Menorca, a tots els sacerdots, religiosos i laics, instantment conformes a la imatge de Crist, cap de l'Església, per servir a tots sense distinció i transmetre l'Evangeli de l'Església. Els més necessitats són els que tenen sempre un fill privilegiat en el meu cor.

Una salutació també per a les autoritats i per a la societat civil. El bé comú és una responsabilitat de tots i hem d'anar consolidant els principis de legitimitat, diàleg i col·laboració recíproca en tots aquells assumptes que estàn en joc la dignitat i el respecte cap a la persona humana i tota la creació, seguint la doctrina proclamada pel Concili Vaticà II.

Un record especialitzat i agrat per Mons. Salvador Giménez Vall. En el meu amic publicat el passat diàleg al diari Menorca diu: "Se'n va i se queda. Se'n va i no porta amb ell". És cert que el període de Set Vint anys de la seva interacció entre dues aules diferents. Però no parlem de zero.

Després l'últim semestre del curs passat al Consell Presbiteral i al Consell Pastoral van reflectir amb el Bisbe i van establir uns principis i una programació per al curs que ara comença i que anem tots a seguir amb il·lusió i afany. En pocs dies arribem a les vostres mans el calendari diocesà 2015-2016.

El període de la Setmana Santa, "heli inveterat" (que no es canvia res), no és una tendència a l'immobilitat, sinó a la continuïtat sense sobresalts en l'espera del nou Pastor propi. Aquest temps s'inicia des de la mitja alba: temps d'espera i de paciència, temps d'ordinari previst pel dia canònic, amb la meua elecció com a Administrador Diocesà per part del Col·legi de Consueles. L'esperança i no un sentiment de provisionalitat ha de ser el motor que mogui les nostres intencions i accions.

En cada celebració de l'Eucaristia i de la Litúrgia de les Hores hem de suplir al Senyor que ens envia amb un nou Bisbe de la Diòcesi, que ha de rebre com un do de Déu en aquest proper Any que el Papa Francesc vol dedicar a la misericòrdia divina i que s'iniciará el dia de la Immaculada. Que l'Església diocesana de Menorca amb el seu nou bisbe al capdavant, sigui Roc en viua i transmissió i es transmeti el missatge de l'amor de Déu que surt a rebre el fill pròdig i a buscar l'orella perduda.

He estat elegit al Tercer, al peu de la Mare de Déu, la nostra Patrona. Que ella ens guii i ajudi a tots.

Gerard Villalonga Hellín, Pns.

Entrevista a...

Alejandro Río i Ana Gloria Romero

Entrevista a Mons. Salvador Giménez Vall

En aquest diàleg de reflexió i aprofundiment de la vida social, de l'anar i d'endegar, de la fe, de la vida que significa viure per l'Església, la paraula de l'acollida de cadascun i les seves circumstàncies personals, socials, culturals. Per a nosaltres hi ha una gran responsabilitat: conèixer a totes les persones que s'incorporen a la nostra família. Li hem d'agrair a Josep Mangual, aquesta joiosa experiència de tanta fe.

Ara, delegats de pastoral familiar, com rebreu aquest encàrrec?

El Marc i Ana Gloria Romero han fet molt bona feina aquests darrers anys, però volem destacar un reflex i veure una sorpresa que el bisbe Salvador ens ofereix a nosaltres. Tot el que hem d'acceptar és aquesta gran responsabilitat, hem acceptat i ens hem compromès amb un servei a la comunitat cristiana de Menorca. Hem rebut més del que podem donar, però amb l'ajuda de Déu, treballarem amb totes les persones que formen part dels diferents serveis diocesans, per aportar el nostre gra d'unió i d'afecte i l'ajuda de la Santa Família. Especialment en el món d'avui, tan necessitat d'afecte i d'unió.

Quin camp abraça aquesta pastoral familiar i quina és la vostra missió?

Primer volem aprendre i mantenir la diàlisi de l'Església referent a la família. En temps de crisi com la que vivim, cal veure una renovació i una purificació a partir de la fe i de la vida i el model de Jesús per viure en plenitud.

Algunes objeccions, algunes preguntes en aquest moment més seriós a l'Església diocesana?

En la família, hi ha de part de Déu, és el nucli de la societat i de la vida. Volem treballar perquè les famílies de Menorca se sentin acompanyades i siguin testimoni vius del missatge de l'Evangeli, que és un regal de Déu. Gràcies per la vostra disponibilitat. Bona feina!

Tot Olives

Com valoren el fet que el Full Dominical arribi al nombre 2000?

Devia ser devers l'estiu de 1982 quan el bisbe Deig m'encarregà la coordinació del Full Dominical, que a partir del nou curs s'imprimiria a Menorca. Fins llavors s'imprimia a Barcelona compartint continguts amb altres diòcesis catalanes. Els motius principals d'aquest canvi eren que l'espai reservat a Menorca quedava curt i que els escrits s'havien d'enviar amb bastant antelació i perdien frescor. El contingut havia de ser: les lectures de la missa dominical, un comentari de les mateixes, notícies de l'Església, especialment de Menorca, i algun comentari d'opinió. Crec que aquest Full, en les diferents etapes que ha passat, ha mantingut aquestes idees inicials i ha prestat un bon servei a la comunitat cristiana de Menorca. Arribar al número 2000 crec que n'és un bon testimoni. Per molts anys més!

Biel Pons Olives

Fill d'un temps extraordinari per a la comunicació, com van ser els primers anys 80 del segle passat, el Full Dominical ha sobreviscut als embats de les crisis que hem patit des de llavors. Com ho ha aconseguit? Amb modèstia, constància, generositat i fidelitat. La modèstia observada a l'hora de marcar-se objectius; la constància aplicada en garantir continguts de qualitat; la generositat demostrada per tots els qui hi han escrit; la fidelitat mantinguda pels lectors, setmana rere setmana. Quatre ingredients que asseguren l'èxit de qualsevol producte informatiu.

Com a transmissor i testimoni de la vida diocesana, el Full Dominical ha tingut tot el sentit. Va ser una bona idea que valdria la pena mantenir en el futur, adaptant-lo a les exigències dels nous temps. Una edició web podria conviure amb el format tradicional i garantir-ne 2000 nombres més.

De moment, gràcies pels ja editats!

Pere Bagur

Un monjo de Montserrat ens va dir que l'única cosa que realment tenim és temps. I val la pena mirar a vegades cap enrere per valorar a què l'hem dedicat. Que el Full arribi a 2000 diumenges és una prova del temps ben aprofitat, no només per aquells que hi han posat la lletra sinó pels que l'han llegida. La constància sempre dona fruits. I l'esforç dels que fan possible la publicació dominical mereix un agraïment. El Full ha de continuar a prop dels que creuen en la força transformadora de l'Evangeli, de l'autenticitat de la paraula, i al costat dels que més necessiten trobar l'esperança. És un mitjà d'expressió d'una església-comunitat que necessita escoltar i créixer. Enhorabona pels 2000 i a mirar cap endavant. Gràcies.

Josep Bagur Torres

M'uneixo a les felicitacions pel número 2000. El Full Dominical ens porta Paraula i Vida de fe, d'esperança i de caritat de la nostra petita, però no menys important, Església de Menorca. El batec de les activitats i de les aportacions teològiques, pastorals i d'espiritualitat que impregnen el full esdevé guia i suggeriment per a moltes persones. Enrere queden moltes lletres escrites, esforços de moltes persones que han fet i fan possible que, cada diumenge, el Dia del Senyor, el Full Dominical estigui a l'abast de qui acudeix a les nostres comunitats. El Full és signe de cohesió diocesana i un estímul per fer de la Paraula del Crist un vocable que s'encarna en les pobreses, les soledats i les exclusions dels fills i filles de Déu que peregrinen a Menorca. Molts d'anys.

Guillem Ferrer, DP i delegat de Càritas Menorca

Que el nostre Full Dominical arribi al seu n° 2000 representa una fita important. Des del 3 d'octubre de 1982, que va néixer a Menorca en temps del bisbe Deig fins al 26 de setembre de 1999, durant l'episcopat del bisbe Ciuraneta, hi vaig col·laborar primer amb en Biel Pons Olives, i després com a director. El Full Dominical s'ha anat trobant, setmana rere setmana sense interrupció (llevat del recent confinament per la pandèmia del coronavirus), amb els assistents a la trobada de l'Eucaristia dominical de cada comunitat. Repassar-lo és com reviure un període de la vida i creixement de la nostra església diocesana i de nosaltres en ella. Aquells primers 17 anys, analfabet en informàtica com era, havia de negociar amb en Miquel Mercadal, de l'editorial Menorca, espais, mida de lletra, il·lustracions. El criteri d'en Miquel era, en temps del bisbe Deig: «Mira que la mare del Bisbe ho pugui llegir». Amb lletra més petita o més grossa, fullejar avui el FD em transmet el record agraït dels qui, des del seu compromís amb la causa de l'Evangeli, ja han travessat el llindar de la casa del Pare; i agraït també pels molts i moltes que, havent sumat anys, hi han posat (o encara hi posen) el seu gra d'arena. «Jo vaig plantar, Apol·ló va regar, però és Déu qui feia créixer», podríem dir manllevant paraules de sant Pau.

Joan Febrer

Toni Barber

Mn. Rafel Portella Moll (Es Migjorn Gran, 1962-2016) va dirigir el Full Dominical del número 1001 de 7 d'octubre de 2001 al número 1521 de 28 d'agost de 2011, d'ell rescatam aquestes paraules del número 1579, de 7 d'octubre de 2012, que va escriure amb motiu dels 30 anys de publicació del Full Dominical.

Amb gust m'afegesc al record d'aquest aniversari del nostre Full Dominical. El temps que en vaig tenir la responsabilitat de la seva direcció em va servir per conèixer i estimar millor l'ampla realitat diocesana.

Endevinar com ha de ser el Full per tal que sigui veritable instrument al servei de la comunitat cristiana no sempre és fàcil. Per això va bé que hi hagi relleus que vagin donant tons i accents diferents. L'actual equip, molt més preparat en temes de mitjans de comunicació, fa i pot fer molt bon servei en aquest sentit.

Unes paraules d'agraïment a Toni Barber qui va ser més que un col·laborador en l'elaboració del Full, especialment en els darrers anys. Per molts d'anys.

Rafel Portella Moll

hem demanat:

Què suposa per a tu llegir cada setmana el Full Dominical?

Cristina Martí

“Llegir cada setmana el Full Dominical m’ajuda a conèixer la vida de l’Església de Menorca, d’aquesta parcel·la de l’Església universal i, per tant, en conèixer-la puc estimar-la, és difícil estimar allò que no es coneix. M’obre l’horitzó més enllà de la meua parròquia i ciutat, m’enriqueix la diversitat de vida de les diferents comunitats cristianes que a l’illa compartim la fe en Jesucrist”.

Mn. Joan Camps

“El Full Dominical és com una finestra oberta de la nostra diòcesi, des d’on pots contemplar la paraula de Déu, l’actualitat diocesana i poder dedicar unes estones a la contemplació i la meditació. Llegir-lo cada setmana és respirar aquest aire fresc que ens aporta. Valoro molt positivament aquesta eina tan bona i la feina dels qui estan darrere aportant-nos el Full cada setmana”.

Fuensanta Martínez

“El Full Dominical me aporta un sentido de pertenencia a nuestra comunidad diocesana: disponer cada semana de unas palabras del bisbe, compartir lo que hacen otros grupos y parroquias así como otras aportaciones formativas. Muy útil también la información que nos proporciona la agenda con los eventos que se van programando en la diócesis”.

Sebastià Bosch

“Per jo poder llegir el Full Dominical em suposa conèixer una mica més les activitats que fan els diferents grups de la nostra diòcesi. També m’ajuda a conèixer la nostra història i realitat, i la veu del nostre bisbe. A la vegada fem que tota la nostra diòcesi estigui as-sabentada de les activitats i al dia de tot el que passa”.

Mn. Guillermo Pons

“El Full Dominical viene a ser un cordial y provechoso lazo de unión entre los fieles y las comunidades cristianas de Menorca. Su agradable presentación, la variedad de quienes manifiestan sus testimonios, sugerencias y acontecimientos son reveladores de la vida cristiana de la diócesis. La variedad de las lenguas usuales en la isla que aparecen en el Full resulta enriquecedora y favorece la integración de los lectores, así como también las colaboraciones de tema histórico y artístico que se efectúan en los meses de verano”.

Xavier Llopis

“Normalment llegeixo el Full Dominical des de la web del Bisbat o les xarxes de la Diòcesi. M’aporta estar informat i al dia de les activitats i esdeveniments de les diferents entitats i parròquies”.

Diego Dubón

“Fruit de la bona feina de tot un equip de col·laboradors, crec que és un bon instrument d’evangelització i comunicació al servei de les nostres comunitats diocesanes que crea comunió, ens acostava la Paraula de Déu, ens convida a la pregària i a la meditació i ens posa al corrent de la vida de l’Església diocesana, que agraeixo i considero útil i necessari”.

Juan Luis Hernández

“Para mí supone infinidad de cosas: estar informado de las actividades que realiza la Iglesia en Menorca, encontrar artículos de reflexión que alimentan mi vida espiritual, etc. Pero, sobre todo, me recuerda el amor de Dios que quiso hacerme hijo suyo, entrando, así, a formar parte de la comunidad cristiana, sin la cual me resultaría ciertamente difícil concebir mi existencia”.

Mn. Bosco Faner

“Llegir-lo suposa tenir una formació i informació diocesana. Participar-hi alguna vegada, amb un escrit o informació, suposa tenir i usar un canal de comunicació senzill i eficaç. Gràcies als que el feu possible. Enhorabona i avant tenint-nos presents sempre a tots”.

Irene Febrer Romero

“Fa molt de temps que llegeixo cada setmana el Full Dominical ja que és un mitjà que em fa sentir part de la comunitat cristiana de Menorca i m’acosta a la realitat de la nostra Diòcesi. A més a més, m’ajuda a conèixer millor la Paraula de Déu a partir dels textos dels seus col·laboradors. Enhorabona pels 2000 números i desitjo que en siguin molts més!!”

Antoni Barber

“Suposa el poder rellegir cada setmana l’Evangeli del diumenge, a més de seguir el pols de la Diòcesi a través de les notícies i l’agenda d’activitats que se programen. Pens que és un mitjà molt vàlid de comunicació i formació entre cristians i les seves comunitats. Clar que sempre millorable!”

Sili Casasnovas

“Poder llegir el full dominical me dona l’oportunitat d’aprofundir en l’Evangeli de cada setmana i pregar amb els Salms. És una eina al nostre abast per rebre formació; els col·laboradors, amb els seus escrits, ens ajuden a reflexionar i és un mitjà que ens fa estar informats de tot el que passa a la nostra diòcesi”.

ESCOLTES MENORCA 50 ANYS

L'escoltisme no pretén només entretenir els infants i joves sinó que es defineix com un moviment de pedagogia activa i d'autoeducació. Això es pot aconseguir mitjançant els projectes del petit grup.

Els projectes i la vida a la natura són la primera i principal eina educativa que l'escoltisme ofereix a infants i joves.

Gràcies a la pedagogia del projecte, l'escoltisme fa que els infants i joves es sentin i siguin ells mateixos els protagonistes de la pròpia educació.

Això vol dir:

- Són els infants i joves els que elaboren les propostes del projecte. Així toquen temes que realment els interessen i exerciten la iniciativa personal i la creativitat.
- Decideixen de forma democràtica en una reunió de tota la Unitat el projecte que duran a terme d'entre totes les propostes que s'han fet.
- Planifiquen el temps i les feines. Així

EDUCACIÓ

desvetllen el sentit de la responsabilitat i del compromís.

- Tots troben el seu lloc de feina en la realització del projecte.
- A l'hora de revisar la feina feta, s'adonen de la clau de l'èxit o el fracàs, si tothom ha pres les responsabilitats i de com el projecte ha educat a cadascun d'ells.

Els infants i joves "s'autoeduquen" gràcies al projecte.

Els caps ajuden a que el projecte estigui a l'abast dels infants i joves i donen coratge quan volen deixar el projecte a mitges. Donen lloc a tots els integrants del petit grup, defensant els febles i retallant les ganes de lluir-se dels més forts del grup. Ajuden a descobrir el valor i el sentit únic del projecte, per tant, els caps tenen el paper d'acompanyants.

Els objectius essencials són: l'autonomia personal, la responsabilització, la capacitat d'organitzar-se i l'autogestió del grup.

vaig estar malalt i em visitàreu

AMOR

Som na Joana. Des de fa més de vint anys som auxiliar d'infermeria al geriàtric municipal de l'hospital de Ciutadella. És una experiència molt enriquidora: poder acompanyar a una persona en el tram final de la seva vida, poder mirar-la als ulls, agafar-li la mà i acomiadar-la amb una besada és una experiència de plenitud.

Cadascuna d'aquestes persones entra al geriàtric després d'una vida viscuda des de diferents àmbits. Tots tenen el seu passat, uns han format una família ben nombrosa, uns altres han estat més solitaris. Uns venen ben conscients i conscienciats, d'altres obligats per ses circumstàncies, altres per malaltia. Però el que comparteixen tots és que es veuen obligats a deixar la seva vida de sempre i conviure com a germans amb gent ben diversa. Esperen expectants una visita o es dia d'anar a casa d'un familiar, cosa que amb la situació

actual és ben difícil. A qui és on la nostra tasca cobra vida, en moments com l'actual en el qual els contactes estrets estan en veda. Hem d'acompanyar amb una mascareta posada, una pantalla i dos parells de guants. Tot és més fred però ens queden les mirades, les rialles, les paraules càlides... fer que una simple dutxa, un afeitat, un tall d'ungles esdevingui un intercanvi de sensacions on l'amor i la tendresa cobren sentit i vida.

l'entrevista a:

JORDI PLANAS

Jordi Planas és coordinador de la Comissió de l'Agenda Latinoamericana i membre de Justícia i Pau. Li demanem sobre la presentació de l'Agenda Latinoamericana Mundial, que es va dur a terme fa uns dies a Sant Lluís.

En primer lloc, què és l'Agenda Latinoamericana Mundial?

-L'agenda és un dels llibres més difosos a Llatinoamèrica, és una eina per difondre i construir la cultura de la solidaritat i promoure la reflexió social. Una eina de formació i transformació que serveix de despertador, un despertador que ens desvetlla del endormiscament, de les comoditats del nostre "anar fent".

Què va voler transmetre a la presentació de l'Agenda?

-Fer-nos adonar que el món només canviarà de trajectòria a través de la convicció, de la gran força de la raó contra la raó de la força. Amb dades econòmiques es demostra que la penúria dels països empobrits no és casual sinó que té una causa. Al llarg dels segles els països rics han xuclat les riqueses minerals i naturals, els han controlat les finances i gairebé sempre han imposat governs.

Per què és important i quins són els objectius?

-Perquè l'agenda ens convida a compartir i a treballar amb la pedagogia no formal, popular de Paulo Freire. Posem l'accent en la consciència, l'educació, una educació humanista, crítica, integral. Òbviament que apuntem a la pràctica, però el nostre "carisma" és provocar transformacions de consciència per tal que sorgeixin practiques noves.

A on la podem adquirir?

-Qualsevol que estigui interessat pot adquirir l'Agenda Latinoamericana posant-se en contacte amb Justícia i Pau de Menorca, telefonant al **689 019 764** o bé al **659 416 704**.

Toni Olives

agenda

Jornada formativa per als guies turístics

Dissabte 5 de desembre, jornada formativa per als guies turístics i els estudiants de turisme, a càrrec de l'historiador Miquel Àngel Marquès. Serà a partir de les 10 h a l'ermita de Sant Llorenç de Binixems (Alaior). Tot seguit, visita i explicació de l'ermita de Fàtima (Carretera Fornells, Maó) a càrrec de Mn. Antoni Fullana.

El Fons Diocesà de Solidaritat

Ara que s'acosta el temps de Nadal moltes famílies necessitaran la nostra ajuda. T'animes a deixar el teu donatiu? És molt fàcil:

-Al compte bancari (entitat La Caixa): ES60 2100 0061 4402 0087 5568

-Des del mòbil a Bizum amb el codi 00580.

-Si necessites ajuda, posa't en contacte amb les parròquies i Càritas Menorca. Som aquí per ajudar-te.

El Servei de repartiment d'aliments

També podem ajudar entregant aliments i productes de primera necessitat. (**farina, sucre, oli, cacau en pols, productes de neteja...**). Els podeu deixar a les cistelles dels supermercats i a les parròquies. Després seran repartits entre les persones i famílies necessitades a través dels serveis de Càritas parroquials.

notícies nostres

Nova ruta jove pel Camí de Cavalls

Com podem servir els altres?

Fa uns dies, un gran grup de joves de la nostra diòcesi menorquina, ens vam trobar per caminar un tram del Camí de Cavalls per la costa nord de la nostra illa. Va ser un matí per compartir experiències, amistats i, sobretot, fer un grup per poder-los acompanyar en el seu caminar. Durant el camí vam aprofitar per discernir un conte que ens parlava sobre com hem d'actuar davant les adversitats.

Aquest matí de caminada ens va servir per poder connectar amb els joves de les diferents comunitats parroquials. També va ésser una excusa per poder passar el dia amb ells i veure si som capaços de

Secretariat Diocesà Infància i Joventut

caminar junts tal i com Jesús ens deia. Us animo a participar d'aquests moments perquè dins ells hi ha molta vivència. Des d'aquí vull donar gràcies a l'equip del Secretariat i als animadors per fer possible aquesta experiència d'acompanyament amb els fillets i joves. Déu ens estima i ens diu que treballem per al Regne del Cel.

Sebastià Bosch Salord,
Director del Secretariat d'Infància i Joventut

La Catequesi: un servei a Déu i a la comunitat

El dissabte passat vam viure una jornada important amb la celebració del dia de la Catequesi. Aquesta celebració suposa posar de manifest la gran entrega dels i les catequistes en la transmissió de la fe a fillets, joves i adults. A les misses es van llegir diferents pregàries i es va fer una menció especial al servei que fan tots ells dins la nostra comunitat cristiana.

La Catequesi és un moment essencial per aprofundir en la nostra fe i conèixer plenament a Jesús. En aquest creixement personal, els catequistes ens ajuden a sembrar la llavor de la fe, una fe que hem

d'anar enfortint al llarg de la nostra vida. Des del Bisbat volem agrair a tots els catequistes la seva dedicació acompanyant cada setmana als nostres fillets, joves, i, també, als adults en aquest camí de formació espiritual i humana. Com va expressar el

Parròquia Sant Francesc - Maó

Parròquia Santa Eulàlia - Alaior

Papa Francesc el 2018: "Ser catequista és una vocació. Estigueu atents, no he dit fer de catequista, sinó ser-ho, perquè involucra la vida. És portar a la trobada amb Jesús amb les paraules i amb la vida, amb el testimoni".

Sonia Febrer Romero

Parròquia Sant Antoni M. Claret - Ciutadella

Comença el temps d'Advent

Aquest diumenge iniciem el temps d'Advent, un temps de preparació espiritual per al Nadal, en el qual celebrem amb alegria el naixement de Jesús. En uns moments especialment difícils a causa de la pandèmia és més important que mai viure aquest temps guiats per l'esperança i la pregària.

El temps d'Advent és una oportunitat per a frenar les nostres vides tan accelerades, de manera que estiguem profundament preparats per a l'arribada de Jesús en les nostres vides. També és moment d'acompanyar i ser solidaris. En l'inici del nou any litúrgic, que començam amb la lectura de l'Evangeli de sant Marc, ens unim a la Verge Maria en la seva espera del seu Fill Jesús.